

אזכרו של ברנע יונתו ז"ל

ברנע יונתו

ז"ל

יד לזכרו של בתע יונתו ז"ל

הפחד מהרגע הבא / מאת א. ברנע

הפחד מהרגע, מהרגע הבא
הפחד מסכנה, שכל הזמן גדלה
רגע מיטען חבלה ורגע סגר על עיר שלמה
אנשים הולכים בתחושת חרדה
עוברים ליד אנשים שייהרגו בלי סיבה.

פחד מהרגע וחשש מן הזמן
שעוד דקה וחצי יתפוצץ עוד מיטען
לא פחד של שעה ולא פחד של יום
לא פחד של שנה ולא פחד של עשור
פחד של חיים שלמים

האם יהיו קצרים? או האם יהיו ארוכים?
מתי כבר השלום יגיע? ומתי תיגמר המלחמה?
מתי כבר יגמר הפחד? ומתי תבוא השלווה הגדולה?

אורי, בן 11
בעת מותו של
יוני, שב וקרא
את השיר
באזכרה
במלאות
שלושים למותו,
ליד קברו
בהר הרצל

יד לזכרו של בתע יונתן ז"ל

אחי יונתן

אני זוכרת איך בכל טקס של ייסוד הזיכרון התרגשת כאשר קראו את קינת דוד על שאול ויהונתן, איך רצית לעלות על הבמה ולקרוא את הפסוקים האלה. עזבת אותנו, ונשארו רק הפסוקים, שהולמים כפטישים ברקות.

"איך נפלו גיבורים בתוך המלחמה": איזו מלחמה היא שבה נפלת? המלחמה על השלום? מבחינתך זאת היתה מלחמה צודקת. אתה, שבאמת האמנת בדרך-קיום, שהשקעת את חמש השנים האחרונות בלימוד השפה והתרבות הערבית, לצורכי שלום ומלחמה.

"יהונתן על כמותיך הלל", חלל שהולך ונפער בתוכנו, חלל שאין מי שימלא אותו עוד. אין מי שימלא אותו בעקיצות, בצחוקים, בהתלהבות, שלעתיים נראתה לנו כחוסר שפיות מוחלט.

"צר לי עליך אחי יהונתן", צר לי על אובדןך, צר לי כל-כך. בגלל החברים שלך, בגלל אבא ואמא ואורי, ובגללי, כי כל כך קשה יהיה בלי העצות, הביקורת, התמיכה, המריבות על הטלפון בשישי בערב, וההשכמה המוסיקלית של עשר בשבת בבוקר. צר לי בלעדיך, אחי יונתן.

דברים שאמרה
שלומית,
אחותו של יוני,
בהלוויה

יד לזכרו של בתע יונתן ז"ל

"נעמת לי מאוד", גם אם לא תמיד, וגם כשהייתי משיכנעת שלא. מסתבר שנעמת לי יותר משכל אחד היה יכול.

"נפלאתה אהבתך לי מאהבת נשים", כי אהבת אה גדול, אה כמוך, נחוצה לי יותר מכל אהבה, ורק עכשיו אני מבינה כמה.

"איך נפלו גיבורים" – לא ביריית כדור, לא במארב. נפלת על מזבח השלום תוך אמונה מלאה בו.

"ויאבדו כלי מלחמה" – כלי מלחמה שייתלו ליום בו יהיו כלי שלום.

הפרק נגמר, ואיתו נגמר פרק מיוחד בחיי כולנו, שבו היית אתה המוטיב החוזר, ולנו לא נשאר אלא להפוך בזכרוננו כל פעם מחדש, עם תיוך על השפתיים וכאב בלב.

יד לזכרו של בתע יונתן ז"ל

ישראל

כל שנה, בערב יום הזיכרון, יוני ואני היינו הולכים להר הרצל. היינו מגיעים לפנות ערב, בשעה המופלאה שבין אבל לחג, מטיילים בין הקברים ומדברים על מצב האומה.

שבט הצופים "מודיעין", שהיה ליוני בית שני, עורך כל שנה בהר הרצל טקס זיכרון לחיילי צה"ל. הטקס הזה הוא מוסד מקודש בתלונות הירושלמית. בנפרד מן הטקס מניחים ערב יום הזיכרון הניכוי השבט זרים על קברי החיילים שהיו בוגרי השבט.

אני הייתי המדריך של יוני בהר הרצל בשנה הראשונה, אולי גם בשנה השניה. הובלתי את בני אל קברי החברים שלי שנהרגו במלחמת ששת הימים בירושלים, ובהתשה וביום כיפור. בשנתיים האחרונות עבר חלק גדול ממלאכת ההדרכה לבני אלה היו החברים שלי, הקברים שלו. ועכשיו אנחנו נפרדים ממך כאן, בהר הרצל, בן, אתה תהיה תמרוד בטיולים של אחרים.

לא יכולנו לחשוב על מקום יפה יותר, הביב עליך יותר, למנוחתך האחרונה. רק למה זוהי מנוחה אחרונה.

דברים שאמר
אביו, נחום,
בהלוויה

יד לזכרו של בתע יונתן ז"ל

מתי נער הופך לגבר? האם כאשר מוצאים פתאום במקלחת תער גילוח זר, או כאשר אבא נדרש להביא בקבוק בושם גברי מחוץ לארץ? האם כאשר נאסר על ההורים להיכנס אל חדרו מבלי לדפוק קודם? האם כאשר מפקידים בידו את מפתחות המכונית ויודעים שיחזור הביתה בשלום?

ביוני ניתנו כל הסימנים האלה, והרבה יותר. צמח בו יושר, שאותו בטל מאמו. אין לך מושג, יוני, כמה פחדתי ממך. אין לך מושג. פחדתי מיושרך. פחדתי מהבית-דין שדה שלך. הייתי מציץ בך בהיבא כאשר היית קורא את העיתון ומנסה ללמוד מה גרם לך להייד מדיעה שאתה קורא, ממאמר שאתה קורא, ממאמר שלי שאתה קורא. מה מעורר בך רטינה וגרוע מכל, על מה אתה פוסח. יכולתי לעמוד מול נזיפות של שרים ושל שליטים. לא הייתי יכול לעמוד מול נזיפה אחת שלך.

כי עשו אותך ביושר.

בבית הדין שלך לא היתה שום מריחה, שום עיגול, שום פוזה, שום שררה ושום מכובדות. שום דבר לא היה פטור מעונש המבט של יוני ברנע.

היה בך איזון יוצא מהכלל בין הומור ותוכמה, בין משובה ורצינות, בין פיכחון לתמימות. אני משער שחבריי, שנמצאים כאן, מבינים למה אני מתכוון.

יד לזכרו של בתע יונתן ז"ל

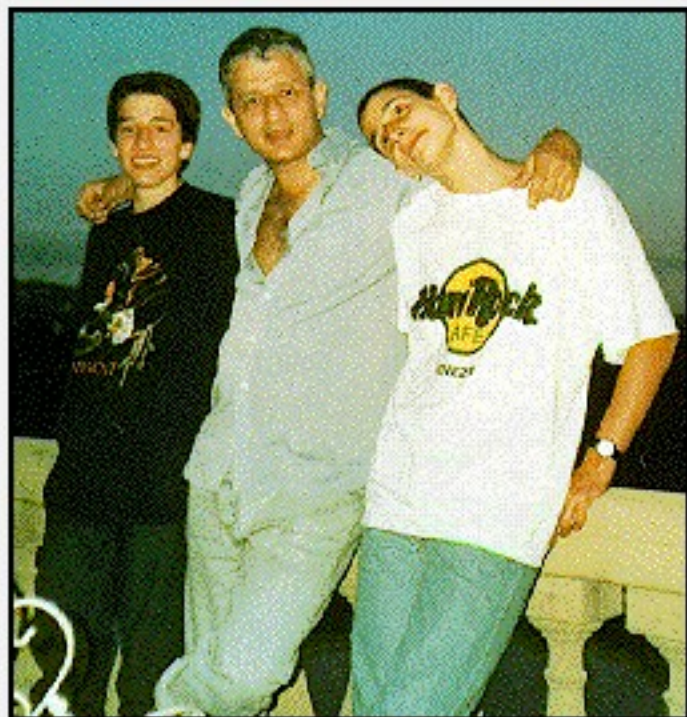
מפעם לפעם נסענו אל מורח ירושלים והגדה. הייתי מסתובב שם כעיוור, בוש בבורותי בערבית, בוש בחוסר יכולתי לקרוא שלטים ועיתונים. אתה היית המדריך. אתה, שצמחת בחממה אוהבת בתוך ירושלים העברית, נפתחת פתאום אל הערבים שמעבר לקו התפר, אל סמטאות העיר העתיקה, אל השטחים. יום אחד ירדנו ליריחו ואתה ניהלת שיחה של שעה עם שוטר, עם חייל של אש"ף, שהגיע מגדודי אש"ף שהוצבו בעיראק. הוא סיפר על עיראק, ואתה סיפרת לו על ירושלים, ושניכם דיברתם על עתיד שכולו טוב.

איבני יודע אם האיש הזה שמע על האירוע שהתרחש כאן אתמול. מן הסתם שמע. מותר לשער שעליך הוא לא יודע דבר. אבל טוב היה אילו היו יותר אירועים מהסוג שהיה ביריחו ופחות אירועים מהסוג שהיה אתמול בירושלים.

לא היתה בך שנאה. לא היתה בך שנאה משום שגדלת במקום שבו השנאה איננה מורה דרך לחיים. נרמה לי שבאותה דקה נוראת, באותה שניה נוראה שבה הפעיל המחבל את המטען, גם בשניה הזאת לא היתה בך שנאה.

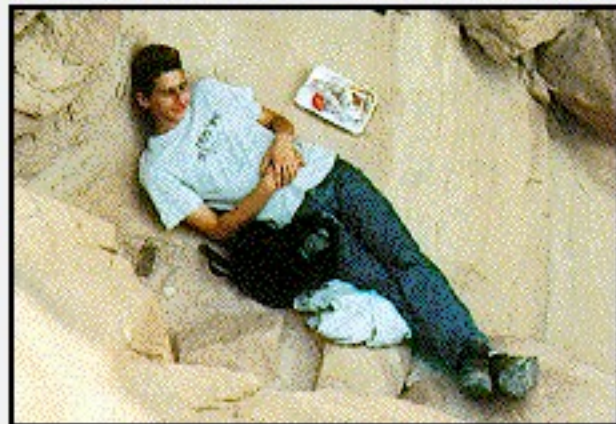
יד לזכרו של בתע יונתו ז"ל

מה הלקה? אין לי לקח. אני מודה: אני מוגן על ידי אי-ההבנה של האירוע. אינני מבין. אבל אני יודע שאילו אתה היית עומד כאן כאשר מישהו אחר מבינינו היה מונח לפנינו, שנאה לא היתה בך.

אנחנו נשוב ונטייל בהר-הרצל. קודם כל בגללך, גם בגלל אחרים. אני מקווה ששלומית ואורי ותמי יהיו בטוילים האלה.

ואני הייתי רוצה, יוני, ששלומית ואורי יגדלו לאורך, כי אור גדול היא.

עומד ובוכה שבט שלם

מילות ההספר שלך, יוני, הן מילים לריק. כי מי שישמע אותן ולא הכיר אותך באמת, הרי לא יבין לעולם, ומי שהכיר באמת, הרי לא זקוק למילים בנות תמיכה. ועכשיו, יוני, נותרה רק הבדידות.

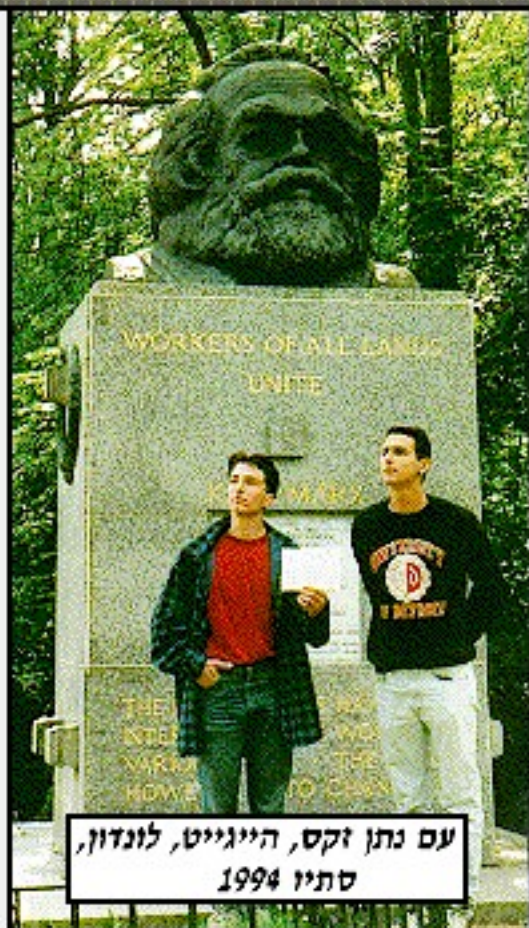
איהרת אתמול יוני. ועומד כאן ובוכה שבט שלם שהדרכת, להזכיר לך: הצופה דייקן, יוני אבל לא דייקת. ועכשיו, כך אימרים, לא תאחר עוד לעולם.

אתמול במסך היום ישבנו כולנו המומים ובוכים, ורק כשמישהו ניכר בד ממשי, אז, מתוך חיוורון ההלם, מבין הדמעות, עלה לו צחוק בוכה שכולו אתה.

חשבנו כל הזמן, כשנספר ליוני על העניין הרי יצחק, ויבטל את הכל בהיבך יד סרקסטי. אז הנה, יוני, אני מספר לך עכשיו. וזה האות שלך, יוני. לו רק היות קם ומסתכל על כילם פה. מי שרק בוכה, יוני, כנראה לא הכיר אותך באמת, כי האחרים בוכים בעיניים צוחקות.

כי נעמט לנו כל כך אחי יונתן, נפלאתה אהבתך לנו מאהבת נשים. ועכשיו נותרה לי רק בדידות גוראה, ארוכה וצירבת.

דברים שנשא נתן זקס, חברו של יוני, בהלוויה

עם נתן זקס, הייגייט, לונדון, סתיו 1994

יד לזכרו של כתב יונתן ל"א

במקום שלך

חבריו של יוני
בבסיס ההדרכה של המודיעין
כתבו דברי פרידה

אנו עומדים במקום שלך.

אם תביט בו, תוכל למצוא בו כל מה שמדריך מבקש לעצמו כשהוא רוצה לנוח מעט מסדר־היום הצפוף כל כך בבה"ד.
אנו עומדים במקום שלך ואתה כל כך חסר בו.

יש שיר שאומר, ואתה הרי תמיד אהבת לצטט שירים, "כשתמות, משהו ממני ימות איתך".
יוני,

בכל אחד מאיתנו מת משהו טמך. והיה בך כל כך הרבה וכל כך בשפע, ואתה נמצא איתנו בכל כך הרבה רגעים.
כל כך נמצא, וכל כך חסר.

יוני, אנו מבטיחים לך שלא יהיה מדריך שיעבור כאן, מול שטך, ולא ייזכר בתמונתך ובחיוך הממודי שלך.
וכל כך חשוב לנו שיידעו כולם שהיית כאן.

השבוע הוא השבוע ה־13 בקורס 13, קורס עליו היית אמור לפקד. כאחד שבא מהטר"צ חששת מאוד מבסיס ההדרכה, אך כבר ברגע הראשון השתלבת בצורה מושלמת והיכרת כל מי שרק אפשר, הישגת מפתחות לכל הדר בבסיס, וכולם צפו לך עתיד מזהיר.

יד לזכרו של בתע יונתן גיל

פינת "עלא-כיפק" שהגית ויוזמת פורחת ומשגשגת ואין לך מושג כמה החניכים משקיעים ונהנים ממנה – חניכי הקורס שלא הכירו את מדריכם.

נזכור אותך תמיד,
מגמת תיכון.

מסיבת סיום הטרי"צ,
ביתנו של טל שביט, פברואר 1995.

עומדים מימין:

חיים פרנגוס, בן פורד, איתי יסקוביץ,
שי שיד, ערן עזריאלי, דפי מגלוד,
יוני ברנע, קרן שמיר, אורלי בן-אהרון,
אפרת שונרי.

יושבים מימין:

ערן ליפקין, יוני ניב, שרון שם טוב,
תהילה הכהן, הילה לוי, טל שביט

המשיח כבר כאן

יוני היה רשג"ד ז', גדוד "איילון", ופיתח קשרים עם חברי גדוד "גליל", שהיו צעירים ממנו בשנה, ושימשו מדריכים בצוות שלו.

גלעד סלונים, שהדריך בצוות של יוני, מספר על מחנה הקיץ שחתם את שנת ההדרכה:

"יוני הודיע לנו שהמחנ"ק (מחנה הקיץ) כולו הולך להיות בסימן 'מי רצח את אגנטה פאלסקוג', שיר של להקת 'נושאי המגבעת' שיוני מאד התלהב ממנו. יוני סיפר שאגנטה פאלסקוג הייתה הזמרת של להקת 'אבבא' והיו שמועות שהיא נרצחה, אז 'נושאי המגבעת' החליטו להוציא תקליט בהשראת הסיפור. כל המחנ"ק שרנו את השיר ואף אחד לא הבין מה אנתנו רוצים.

בגלל שנושא המחנ"ק היה תקשורת, יוני ודניאל החליטו לבנות יונה כסמל לתקשורת ושלוש.

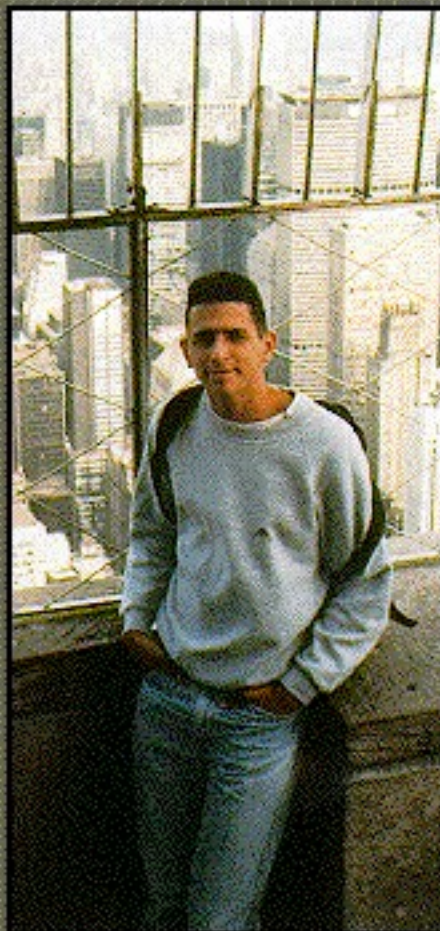
"כבכל שנה חל יום ההולדת של יוני באמצע המחנ"ק. הצוות שלנו החליט שאחרי שיסתיים היום הארוך והמייגע, נהגוג לו. שלחנו את אחד מחברי השבט הבוגרים

כל מי שהכיר את יוני בשנותיו בצופים, יטען שהוא היה מטורף, שכל שטות הפכה אצלו לאובססיה, שהוא יכול היה להשקיע שעות בהכנת שלטים שנונים ומקוריים במחשב שיעטרו את קירות השבט, שהוא יכול היה להוציא אדם שפוי מדעתו בכל מיני קטעים מוזרים ומצחיקים. שלומית ליקטה סיפורים אחדים מפי חברים וחניכים

למטה: השמש והסיסמה עיטרו רבות מההפקות הממוחשבות של יוני

דברים לזכרו של בתע ינתן ז"ל

לקנות ממתקים בישוב הסמוך. סידרנו את הכל יפה, והלכנו להעיר אותו. כולנו ישבנו בחצי גורן, ויוני ההמום התיישב עם הגב אלינו, חצי ישן, ולאחר כמה דקות שאל: 'אפשר כבר ללכת לישון'? בחיים לא סלחנו לו על כך.

"אני זוכר שבפגישה הראשונה של הצוות הוא הכין לנו צ'ופרים במחשב, כמובן, עם שמש עולה, ומתחת כתוב 'תחילתה של ידידות נפלאה' (המשפט מהסרט 'קובלנקה'). הוא לא עזב את המשפט הזה. הוא עשה צ'ופרים של 'תחילתו של יום דרגה נפלא', מהנ"ק נפלא' וכו'.

"בסוף השנה הוא נתן לכל אחד מדליה, והדפיס על ניירות של 'בית פיליפס' (בית הנהגת הצופים בירושלים) תעודה למדריך המצטיין, משחו כמו: 'נבחרת למדריך מצטיין, כל הכבוד! זו הפעם הראשונה שמדריך ז' זוכה לכבוד כזה'. הוא החתימ על זה את מרכז ההנהגה."

בעיני רבים, הקטע הגדול מכולם היה ה'ביוטיקרטיה'. אני (מסביר גלעד) ואביב (קוזלוב), באותה תקופת יובש, הגענו למסקנה שהדמוקרטיה טועה בטענה שלה, שכל האנשים שווים. מעבר לקטע של הנרקיסים, יש אנשים ששווים יותר ויש ששווים פחות. אבל איך נחליט מי שווה מה? הפתרון של אביב ושלי היה להנהיג בכל העולם את שלטון היופי - הביוטיקרטיה. מה זה יופי? זה לא יופי רגיל שבשפט לפי טעם אישי. המצאנו, יחד עם יוני, את נוסחת שקלול היופי. הסולם היה מאחת עד שתים-עשרה (כשאביב, יוני ואני היינו כמובן בדרגה השתים-עשרה,

דברים לזכרו של בתע ינתן ז"ל

המקסימלית). וכך הייתה מתנהלת המדינה, כך היה מסתדר התיר בסופר, בכביש היו נתיבים לאנשים יפים יותר ויפים פחות וכו'. הייתה גם סיסמה למתנגדי השיטה: 'לא, אתה יפה!'. יוני מילא את קירות השבט בשלטי 'תחי הביוטיקרטיה!'. הוא גם היה היחיד שהבדיל בין סוגי המשטרים.

כשהגיעו הבחירות לעיריית ירושלים, הגענו למסקנה שהמרד הוא חסר תועלת ויש ללכת למקור, והרצנו נציג משלנו לבחירות, רשימת 'איתי וולף' – ירושלים היפה' בסיסמא 'איתי וולף' – כי זה ידוע'.

עדי זיסקינד מספרת על בחינת הבגרות בלשון, בחינה שיוני סיים בהצטיינות שנה קודם:

'יוני לימד את כולנו לבגרות. היינו מתקשרים אליו לשאל שאלות. היה לו קטע מטורף עם הניקוד. הוא ניקד את כל המכתבים שהוא כתב. את הצ'ופרים, הכל. הוא החליט שהוא חוקר למה בימי של 'מודיעין' יש דגש'.

דניאל גלזר, גם הוא מדריך בצוות 'איילון', מספר:

'תקופה מסוימת החליט יוני שהוא אינדבידואליסט. הוא שם דיאודורנט רק תחת בית-שחי אחד. שבועות הסתובב שבע רצון מעצמו, משוכנע שזה הרעיון הכי גאוני שהמזח האנושי מסוגל להגות'.

שנתיים היה יוני צמוד לגרוד 'עציון'. בכיתה י' הדריך אותם ובכתה י"ב הכשיר אותם להדריך.

דברים, אזכרו של בתע יונתו, ז"ל

ניר מולכו, חניכו, מספר:

"כשהיינו בכתה ז', טיול פסח נפל על התאריך שבו בישרה תנועת הב"ד שהמשיח עומד לבוא. יוני הכריח את כל האחוזה לבלות איתו את הלילה בציפייה למשיח, תוך דיון סוער בשאלה, האם הוא יבוא, ומה יהיה צבע החמור. הוא מילא את בניין השבט בשלטי יחיכנו לביאת המשיח. לאחר שהמועד הקובע עבר, הוא מילא את השבט בשלטים חדשים עם ציור השמש העולה וכתב בגדול 'הוא כאן'."

חגי ליגומסקי, חניכו, מספר על יוני:

"לא היה לו מושג בצופיות מעשית. לפני המתנ"ק היינו צריכים ללמד אותו כפיתות. הוא היה רץ וצירח ושר, אבל לכפות הוא לא ידע."

אלעד ליכרמן, חניכו:

"אני זוכר שהייתה לנו פעולת סליחות. ויוני שיחק את תפקיד הכומר. כולם באו להתוודות באוזניו ולבקש מהילה. יוני מחל ובירך את כולם, אבל אנשים לא הפסיקו להשתפך. הם המשיכו להתוודות ולשפוך את הלב עד שיוני יצא בצעקה: 'סלחתי, סלחתי, עוף כבר!'"

דברים לזכרו של בתע יונתן, ז"ל

יוני הרשג"ד, וצוות
המדריכים שלו,
מימין: גלעד סלונים,
תמר מגנס,
דלית טחורש,
דניאל גלזר,
גלעד (גילוה)
בן-חורין

חסרון

יונתן, יוני, ינוש, בן אהוב שלי, קשה ועצוב מאוד בלעדיך. אתה היית רוצה שגם נשמח, ושהחיים יימשכו כמקודם, אז אנחנו משתדלים.

"רותי, עשי טובה לאמא שלי ותתרשמי מהרקפות", אמרת בחצי חיוך. שית הרקפות הובא הביתה בחורף '95. הפריחה הייתה מדהימה, בעיקר במשפחה חסרת ידע בסיסי בגננות כמונו. השית נדד מהספסל שטוף השמש ליד חלון חדר האורחים אל שולחן הזכוכית שבמרכז החדר וחזרה וקשה היה להחליט האם הוא נהנה מתנאי גידול משופרים או שמא כישוף נוסח סיפורי מרקאס אחז בו.

עם בוא הידיעה המרה העברתי את העציץ מהספסל אל שולחן הזכוכית, בתקווה שייפרח לפחות עד סוף ה'שבעה', ואחר-כך תזרה לספסל בתקווה שייפרח לפחות עד סוף ה"שלושים", ושוב תזרה אל שולחן הזכוכית בתקווה שייפרח לפחות עד יום הולדתך העשרים, ושוב המתנה עם תקווה להגיע לסתיו, בו אפשר יהיה לשתול שית רקפות בגינה הפרטית שלך בהר הרצל, ואולי אפילו נצליח להגיע ליום השנה.

דברים לזכרו של בתע ינותו ז"ל

בן בכור שלנו. אתך למדנו את פלא היווצרותם של חיים חדשים וחדלונם, את הגלוי ואת הנסתר, איך האין הופך ליש ואיך ההולך ממשיך להיות נוכח. אתה איתנו כל הזמן - קשה להאמין שזה קורה. כל הזמן.

על עציץ שקיבלת מתברים בצופים כתוב: סוף זה תמיד התחלה... המון בהצלחה. אבל מה אפשר להתחיל אחרי שפרח כמוך נקטף באמצע הצמיחה, באמצע האביב? במכתב ששלחת לאורי כתבת: "כולם עושים טעויות. התוכמה היא ללמוד מהטעות ולצאת יותר חכמים". אבל מה אפשר ללמוד מהטעות הנוראה שקרתה לך? לבז?

אני מאד מתאמצת להבין את מה שקרה לפני, בזמן ואחרי. אבא אמר בהספד כי הוא מוגן על ידי אי-הבנת האירוע. אבל מאז עברו כבר תודשים רבים. משהו היינו מוכרחים ללמוד מאו.

ואכן משהו למדתי. בדרך הקשה והטרה מכל. למדתי כי כאשר נמנעת ערב הגיוס מלסדר את חדרך ולהיפטר מערימות המכתבים והניירות בחדרך לא היה זה בגלל אי רגישות לסדר אלא משום שהניירות האלה היו בשר מבשרך, חלק מחייך, עולמך האישי והחברתי. מה גדול היה החסר אילו נערת לבקשת האמא המרובעת שלך והשלכת אותם. והפתעה, בניליון ההערכה האישי שלך בצבא בקטגוריית "סדר" הציון הוא "מעל לממוצע".

דברים לזכרו של בתע ינתן ז"ל

למדתי, ואנשים נוספים למדו אתי, שהשאלות האינסופיות היו ביטוי לסקרנות, הוויכוח שימש אפיק התמודדות, הרווקאיות נבעה מרצון לפרוץ וליצור, הביקורת צמחה מאכפתיות, המשקיענות הייתה בגלל השאיפה להישניות, הדאגנות נבעה מרמה גבוהה של מחויבות ואחריות, התסכול נבע מיושר יאיהתפשרות, וההומור והפעלולים נבעו מרצון לאזן כל מה שנאמר לעיל.

ידעתי כי הרגל וקוקה למדרסים וכי אינך אוהב פטריות וקישואים. ידעתי כי אתה אוהב את אורי ומבין את שלומית. לא ידעתי עד כמה אתה אוהב את אורי ועד כמה אתה מבין את שלומית.

ידעתי כי שליטתך בשפה הערבית טובה, שהרי תרגמת לי מפעם לפעם ניירות בנושאי בריאות שהבאתי מעזה. נהניתי לראות אותך מקפיד לפענח בעזרת המילון כל מילה ומילה מתחום הבריאות, הרווחה והצדקה שלא הייתה מוכרת לך. גאוות אס. בינואר '96 תרגמת למעני את חוברת תעמולת הבחירות של שר הבריאות הפלשתיני, ד"ר ריארד וענון. הפקס הראשון שהגיע הביתה מהקולנות הפלשתיניים, חודש לאחר מכן, בגללך, היה אף הוא מד"ר וענון, באנגלית.

ידעתי את תאוותך לשלום. לא ידעתי כי בארנקך ובמכתביך מקופלות חרדות מפני השפעת הטרור. וכיצד אפשר היה לדעת? הרי לא רצית שנדע. חשבת ש"החיים צריכים להימשך כרגיל" וש"מה פתאים להעיד את אטא מוקדם בבוקר בשביל שתסיע לתחנה המרכזית?"

דברים לזכרו של בתע יונתן ז"ל

ידעתי כי אתה מוקף חברים כל הזמן. לא ידעתי עד כמה אהבת את החברים שלך ועד כמה הם אהבו ואוהבים עד היום. ליד תמונתך ביהודה, לצד טקסט שחיברת למסיבת הפרידה שלך מהבסיס, ימים ספורים לפני האסון, כתבו החברים "היכן ישנם עוד אנשים כמו האיש ההוא". הם גם נטעו עץ תפוח (יונתן) לכבודך וצירפו את המילים: "כי האדם עץ השדה".

לטדתי כי אהבת את נופי ירושלים והם היו יפים לך. צדקת כאשר לא סיפרת לי על טיול שערכת בוויא דולורוזה עם חברה, לבוש חולצה נושאת ריוקן של המלך תומסין שהבאנו לך מירדן, ומפטפט להנאתך בערבית עם המוכרים בשוק על המלך. הייתי מתה מפחד ממחשבה על מה שיכול היה לקרות.

מאז אותו יום נורא עולים ובאים הזכרונות, מקרוב ומרחוק, היום האחרון והיום הראשון. היום שלפני האחרון והיום שאחרי הראשון. והכל בצלילות מדהימה. כמו בסרט. קדימה ואחורה.

אני זוכרת כי מאוד קיווינו שתיוולד ב־4 ביולי '76. כמה נחמד היה להיוולד בושינגטון די.סי. ביום בו מלאו לארצות הברית 200 שנה. נולדת 12 יום לאחר מבן, עם רגליים עקומות ושן בפה, וכולם אמרו שזה סימן לאריכות ימים. האומנם? מחגיגות ה־200 של ארה"ב ועד חגיגות ה־3000 של ירושלים.

אני זוכרת כיצד עזרת לי להתכתב בדואר האלקטרוני עם חברה בושינגטון, שלאחר כעשרים שנות דממה שלחה לני פתאום מכתב, התעניינה בשלומנו ושיערה שאתה כבר בן 23 לפחות. יהי חיברנו את שדר התשובה ועדכנו אותה שאתה רק בן תשע

דברים לזכרו של בתע ינתו ז"ל

עשרה וחצי. שלחנו איתו אליה במוצאי־שבת, ה־24 בפברואר. בבוקר המהרת השדר כבר לא היה מעודכן. אבל בזכותו נשאר לי זיכרון מתוק כיצד אתה מדריך אותי בשימוש ברשת, מצעיד אותי למאה ה־21.

ביום הולדתך ה־20, ב־16 ביולי 96, נשלח אלינו מכתב מאשקלון ובו כתב אבי המשפחה כי בנו הבכור, שגולד כשבועיים לפני כן, נושא את השם יהונתן. הוא מנה סיבות אחדות לבחירת השם, אדת מהן אתה. או זה שלדעתו אתה מייצג. אולי לכך התכוון מי שכתב שכל סוף הוא גם התחלה.

יוני שלי,

אני זוכרת כיצד הורדתי אותך בפעם הראשונה בתחנה המרכזית, נשקתי לך ונשקת לי בחזרה. בפעם השניה היו חברים נוספים במכונית והסתפקתי בליטוף ברגל. בפעמים שבהם הובלתי אותך לבסיס, או נתתי לך את מכוניתי, היית מזכה אותי בחיוך נעים כל כך של תודה. ולבסוף, הסברת שאתה ממילא קיובע עם חברים ואין טעם לקום מוקדם בבוקר כדי להסיע אותך לתחנה המרכזית. ומאז אתה אינך, אבל החיוך שלך איתי, איתנו, כל הזמן. וגם כאב חסרונוך. כל הזמן.

אמא.